

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 8291/1908 Epitr.

Concurs.

Din fundațiunea fericitului Dr. Avram Mihailu să publică concurs pentru un stipendiu de 300 coroane, pe anul școlar 1908/1909, cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Reflecții pot fi elevi dela școalele comerciale, gimnaziale ori reale, cari produc:

1. Atestat de botez.

2. Atestat școlar cu calcul bun și purtare esemplară.

3. Atestat de paupertate.

Preferiți vor fi ceteris paribus rudeniile defunctului și tineri din comuna Balomir.

Sibiu, 2/15 August 1908.

Consistoriul arhiepiscopal.

Nr. 9306 Școl. 1908.

Concurs.

Pentru conferirea unui stipendiu de una mie (1000) coroane din fundațiunea Moga se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român.”

La acest stipendiu pot concura tineri români gr. or. din arhiepiscopă, cari studiază științele filosofice sau juridice.

Cererile de concurs să se trimită în termenul normal la consistoriul arhiepiscopal, însoțite de următoarele documente:

a) carte de botez;

b) testimoniu școlar;

c) testimoniu dela medic despre starea sănătății.

d) testimoniu de avere.

Cererile intrate după termenul indicat, nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 8 August 1908.

Consistoriul arhiepiscopal.

Pluralitatea.

I.

(Dr. E. B.) Încă în luna Iunie anul acesta am avut ocaziune, în seria de articole publicate sub titlul „Reforma electorală”, să informez publicul românesc despre principiile fundamentale și intențiunile proiectului reforme electorale, iar informațiunile eșite de atunci încoace la suprafață dovedesc, că comunicările mele nu au fost simple combinațiuni.

În aceste articole ale mele am arătat, că unul din principiile fundamentale ale reformei este așa numita pluralitate, care reșede în faptul, că persoane, cari în privința culturai și a averii stau pe o anumită treaptă mai înaltă, vor putea exercia mai multe voturi decât unul.

Considerând chestia din punct de vedere teoretic, trebuie să declarăm de corectă pluralitatea, pentru că și mintea trează și sentimentul elementar de drept al omului pretinde, ca valoarea morală a individului încă să fie luată în consi-

derare, și ca un astfel de individ, care în urma culturai mai înalte spirituale are mai largă orientare în afacerile publice, se poată influența în măsură mai mare asupra lor decât analfabetul, ori decât acela, a cărui întreagă inteligență stă numai din scris și cetit.

Dacă la noi totuși e întâmpinată pluralitatea din capul locului cu antipatie, motivul e deoparte contrastul de interese, de altă parte neîncrederea ce o au partidele politice unele în altele, tocmai pe urma acestui contrast de interese. Pluralitatea e adusă în legătură cu gânduri ascunse, cu scopuri nemărturisite, și dela aplicarea ei se așteaptă defavoruri, amăsurat intențiunilor ascunse.

Intențiunea aceasta la noi în Ungaria nici nu mai poate fi numită ascunsă, după ce nu mai neagă nime, că toate acele cautele și restrângeri, cu cari politica dominantă caută să îngreuească legea despre dreptul electoral așa numit „universal”, sunt îndreptate numai spre apărarea caracterului istoric al țării și a sistemului politic dominant, pe care maghiarimea îl vede primejduit în urma înbulzirei elementelor noi sociale și politice, mai ales a naționalităților și a socialiștilor, și tocmai de aceea vrea să se îngrijască de mijloace de apărare.

După cum poate fi constatat astăzi aproape cu pozitivitate, guvernul astfel contemplează facultatea de a alege, ca drept de vot să aibă fiecare cetățean, care pe lângă calificatiunea generală știe ceti și scrie (în limba proprie). Pentru cel ce știe ceti și scrie în limba maghiară, proiectul guvernului contemplează două voturi. Dar lucrul acesta încă nu e sigur. Nu numai pentru că față de proiect, care încă nici nu e gata pe deplin, s'au ridicat puternice gravamine, atât din partea partidului poporal, cât și din partea celei mai tari fracțiuni din atât de puternicul partid independent, din partea așa numitei grupări a lui Holló, gravamine, pe cari le împărtășește, după cum se afirmă, și însuși șeful partidului, Kossuth Ferencz, ci și pentru aceea, pentru că în timpul mai recent, factori politici cu greutate, între cari și ziarul „Budapesti Hírlap”, care stă foarte aproape de guvern, în locul scrisului și cetitului cer să fie legată acordarea dreptului de alegere de condiția absolvirii școlai elementare, ori chiar să se ceară ambele condițiuni.

Modificarea aceasta are scopul de a se face cu ea o concesie oarecare hipersoviniștilor, cari ca cerință generală pentru exercitarea dreptului de alegere pretind cunoașterea limbei maghiare, și se află în aceea situație norocoasă, că să pot provoca întru sprijinirea pretensiunii lor și la programul original al partidului independent, în presupunerea, că după ce în înțelesul noii legi școlare (§§-ii 17 și 18) și de altcum fiecare elev absolvent de școala elementară va trebui să știe unguerește, în calificatiunea aceasta

formală deja se cuprinde cerința cunoașterii limbei maghiare.

Acest criteriu formal e cu mult mai simplu și e mai ușor de constatat, decât cunoașterea de limbi a fiecărui alegător singuratic, o constatare foarte complicată și nesigură, care deci ar putea să dea anză la multe confuziuni și controversări.

Dacă s'ar accepta criteriul acesta, în mod voluntar se schimbă proiectul pluralității, pentru că pe lângă o astfel de calificatiune, diferința între cei îndieptățiți se esecizeze un vot, și între cei cu două voturi, dispăre în cele mai multe cazuri.

Știm de unde vin controversale și greutățile, cari amână atât de mult prezentarea proiectului. Știm, că Maiestatea Sa a stabilit în mesaj de tron ca misiune a așa numitului guvern de tranziție facerea reformei electorale, cu introducerea votului, care în aceasta manifestare preainaltă e numit „universal, secret și direct”. Despre egal nu e vorba; deci statuarea pluralității, contrară principiului votării egale, abia va întâmpina piedecă serioasă din partea coroanei. Dar poate întâmpina mare opoziție în parlament, unde guvernul poate să vadă, cum în fața proiectului gata și provăzut cu sancțiunea prealabilă se ridică, în rând cu partidul poporal, democrații și naționalitățile, încă și o bună parte a partidului independent, partea care și de altcum vrea să pună mâna pe conducere, pe guvernarea țării.

Cum văd eu lucrurile, împrejurarea, că un organ care stă atât de aproape de guvern și până acum nu s'a pus nici odată în contradicție cu intențiunile acestuia, în momentul în care guvernul e aproape gata cu proiectul seu, care intră în stadiul din urmă, vine cu o inovație atât de importantă, chemată să răstoarne teoria pluralității, trebuie să ne facă să concludem, că realizarea principiului pluralității se lovește în jos de mari pedeci, și de aceea, proiectătorii află de necesar, să țină deja acum cont de aceasta eventualitate, îngrijindu-se de espedient, ca să nu zic, surrogat potrivit, și preparând și publicul în direcția aceasta.

În felul acesta putem proroci, că în cazul, că nu poate fi trecută pluralitatea în proiect, absolvirea școlai elementare are să o suplinească. Că astfel de schimbare, respective, determinare a calificatiiei de a alege, pentru noi Români, cari absolvăm școala elementară tot așa, ca cetățenii de alte limbi, nu poate se fie păgubitoare, e de prisos a mai explica. Dar se rămânem la combinația primă și mai puțin favorabilă, și să examinăm, că ce influență ar putea să aibă sistemul plural de votare asupra raporturilor noastre, și întrebarea principală să ne-o formulăm astfel: *Dispunem noi de mijloace, cu cari să putem contrabalansa eventualele dispoziții nefavorabile ale legii, și cum le vom putea valora?*

Vom răspunde la întrebare în articolul următor.

Peregrinaj la sf. mănăstire Hodoș-Bodrog.

— Raport special. —

— 20 August n.

Sărbătoarea Schimbării la față a Dnului nostru Isus Christos a fost și în anul acesta, ca și în anii premergători, un prilej binecuvântat, ca credincioșii bisericii noastre să-și manifesteze și în timpurile grele în cari trăim sâmul de pietate și alipire către sfânta maică biserică, dragostea de neam și limbă, prin peregrinaje grandioase din mici și mari depărtări, la sfânta mănăstire Hodoș-Bodrog, unde să afle mângăere sufletească și vindecare de suferințele trupesti și sufletești.

Cu aceasta ocaziune — deși timpul ploios a împiedecat multe peregrinaje deja anunțate și pregătite, — sfânta mănăstire a întrunit între zidurile ei un număr considerabil de creștini evlavioși, cari n'au cruțat ostenelele călătoriilor grele și îndelungate pe jos, ci au alergat cu trupul și cu sufletul spre a să închina lui D-zeu și a aduce mulțămii pentru darurile sale îmbelșugate și a-i cere milă și ajutor pentru a putea învinge cu tăria credinței străbune necazurile vieții, sperând venirea unor timpuri mai fericite pentru progresul nostru religios cultural. În grupe mai mari sosiră credincioșii din comunele Chișoda, Bucovăț, Ghiroda, Remetea-Timișana, sub conducerea preoților Dimitrie Ionescu și Victor Aga și a învățătorului Ciorogar, din comuna Păncota și comunele învecinate, sub conducerea preotului Ioan Iercoșan, din Jadani și Murani sub conducerea pedagogului Vulpe, iar în grupe mai mici din comunele îndepărtate Jabar, Hitiaș și toate comunele învecinate, din Arad, Pecica, Felnac, Munar, Săcuisig și comunele podgoriei arădane.

Toate aceste grupe de peregrini au fost întâmpinate la sosirea lor de înalt Prea Cuviosia Sa Arhimandritul Augustin Hamza, cu asistența părinților sfintei mănăstiri, adresând fiecărei grupe în special cuvinte de binevenire și mângăere sufletească. Grupele apoi sosite între zidurile sfintei mănăstiri rând-de-rând încunjură sfânta biserică între sunetul clopotelor și a cântărilor evlavioase.

În spre sara sfintei sărbători s'a celebrat privilegierea, la care a pontificat părințele arhimandrit și egumen al sfintei mănăstiri Augustin Hamza, prelungindu-se înălțătoarele servicii până către mezul nopții, după cari apoi peregrinii grupe de grupe cu lumini în mâni petrec toată noaptea în cântări, rugăciuni și laude duhovnicești.

A fost un aspect grandios aceasta manifestare a simțului religios, drept dovadă, că poporul nostru ține cu tărie la credința sa străbună, care singură îi poate aduce mângăere și fericire pe căile viforoase ale vieții pământești.

Totodată li-s'au oficiat sfântul maslu și diferite rugăciuni pentru trebuințele vieții și s'au mărturisit și împărtășit cu sfintele taine o mulțime de credincioși.

În ziua serbării liturgia a oficiat-o părințele arhimandrit Augustin Hamza, cu asistența părinților sfintei mănăstiri și a preoților prezenți. După priceasnă părințele arhimandrit rostește mulțimei credincioșilor o cuvântare, care prin bogăția învățăturilor morale, ilustrate cu exemple din viața poporului nostru, predată într'un limbaj poporal și cu o vervă oratorică de admirat a produs o impresie adâncă în inimile ascultătorilor. Am văzut mulți ochi înnotând în lacrimi și inimi adânc mișcate sub impresiunea adevărilor roștite din o inimă înduioșată de necazurile ce copleșese viața credincioșilor noștri. Credința în D-zeu, castitatea și binecuvântarea vieții casnice prin bogăția și creșterea de fii și fiice bune, cari sunt tesaurul și temeliea prosperării neamului nostru, chivernisirea înțeleaptă a averilor moștenite dela părinți, sărăcia pricinuită prin lux și consumarea fără măsură a beuturilor spirituoase, conservarea tradițiunilor și datinilor străbune, în special îndeletnicirea cu industria casnică și alipirea cu

ambitiune la portul stămoșesc, au fost părțile principale ale cuvântării de care nu se prea aud rostindu-se în bisericile noastre.

După săvârșirea sfintei liturgii diferitele grupe de peregrini au fost petrecute cu ceremonialul aici obișnuit până la ășirea lor de pe teritoriul sfintei mănăstiri. La despărțire părintele arhimandrit le împartășește în memorie învățăturile auzite, binecuvântându-i dimpreună cu casnicii lor și dorind, că merindea sufletescă să o împartășească și consătenilor lor, îndemnându-i pe toți la păstrarea credinței și manifestarea ei prin fapte creștinești și viață morală.

Peregrinii mulțămesc pentru buna primire și pentru învățăturile împartășite, promițând solemn, că cele auzite vor afla resunet în sufletele lor și le vor ține, ca un îndemn puternic pentru îndreptarea vieții lor și le vor împartăși ca veste bună și celor de acasă, ca să fie pentru toți o hrană sufletească și un îndreptar spre practicarea tot mai intensivă a virtuților creștinești.

Astfel s'a petrecut și terminat sărbătoarea „Schimbării la față” între zidurile unice noastre mănăstiri, al cărei depozit prin distinsele sale calități pastorale, deosebita-i amabilitate, dragoste de biserică și neam și hărnicie personală a știut să înalte acest locaș dzeesc la adevărata sa menire, de a fi un centru de cultură religioasă-morală a poporului nostru.

Privitorul.

Dela „Asociațiune”.

Raportul general al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” către adunarea generală, convocată în Șimleu, la 7 și 8 August st. n. 1908.

(Fine).

Școala civilă de fete. Școala civilă de fete a Asociațiunii, în cursul anului școlar 1907/8 a funcționat normal și cu rezultate pe deplin mulțămitoare.

Din anuarul școlii, anexat la acest raport, relevăm următoarele date: în anul școlar 1907/8 au fost înscrise în cele patru clase civile 128 eleve, iar în cursul complementar 15 eleve. Dintre elevele înscrise la școala civilă s'au prezentat și promovat la examen 123 de eleve, iar în cursul complementar s'au clasificat și promovat 14 eleve. Cursurile s'au început la 1 Septembrie n. 1907, iar examenele dela sfârșitul anului școlar s'au ținut dela 22—28 Iunie n. s. c., sub conducerea dlui protopop Nicolae Togan, delegatul comitetului central.

Școala a fost inspectată din partea Asociațiunii, prin dl. prezident Iosif Sterea Șuluțu, iar din partea statului de către inspectorul și subinspectorul regesc de școale, precum și de un delegat al ministerului ungar de culte și instrucțiune publică. Toți au rămas pe deplin mulțămiți cu localul școlii și cu progresul făcut de eleve în obiectele de învățământ.

Corpul didactic se compune din directorul școlii, 2 profesori definitivi, 3 profesoare, 2 cateheți, 6 instructoare și 3 instructori.

În internatul școlii au fost adăpostite 105 eleve față de 77 din anul școlar trecut, dintre aceste 102 au urmat școala civilă a Asociațiunii, iar 3 școala elementară a Reuniunii femeilor române din Sibiu. Internatul a fost îngrijit de o directoră, două guvernante și două bone.

Veniturile școlii au fost de coroane 65.756-75, iar cheltuielile de cor. 58.171-18.

Biblioteca Asociațiunii. Privitor la starea bibliotecii centrale a „Asociațiunii” cu sfârșitul anului 1907 ne luăm voe a prezenta următorul raport:

A) Biblioteca proprie. Conform inventarului, biblioteca centrală a „Asociațiunii” la sfârșitul anului 1907 numără 5063 opere în 6678 tomuri, 6037 broșuri și 25 harte, față cu 4949 opere în 6411 tomuri, 5678 broșuri și 24 harte dela sfârșitul anului 1906, prin urmare biblioteca s'a sporit în cursul anului 1907 cu 114 opere în 267 tomuri, 359 broșuri și 1 hartă.

B) Depositul de cărți menite spre vânzare, parte în favorul fondului „Asociațiunii” și alte destinate a se distribui de aici gratuit, cu sfârșitul anului 1907 numără 43 publicațiuni în 3408 tomuri și 33.670 broșuri.

Biblioteca proprie s'a sporit în anul 1907 în urma relațiilor de schimb legate cu diferite societăți științifice și literare din patrie, prin publicațiuni trimise de Academia maghiară din Budapesta și de Academia Română din București, apoi prin cărțile rămase de răposatul Ios. Vulcan, căruia „Asociațiunii” de dna Aurelia Vulcan, prin cărți rămase „Asociațiunii” dela expoziția din 1905, încorporate de bibliotecă în 1907, prin daruri făcute de dl

Dr. At. Marienescu și unii autori români. Prin cumpărare biblioteca s'a sporit cu 7 opere în 10 vol.

Depositul de cărți în 1907 s'a sporit îndeosebi cu nr. 26 (ed. II.) și 27 ai bibliotecii populare a „Asociațiunii” și cu revista populară „Țara Noastră”. De altă parte acest deposit a scăzut în cursul anului 1907 cu 338 tomuri și cu 6337 broșuri, între cari 226 tomuri și 3549 broș. dăruite, 24 broș. date în schimb și 12 tom. 2119 broșuri vândute, respective date în comisiune la diferite librării.

Dintre publicațiunile periodice au intrat la bibliotecă în anul 1907 următoarele: „Biserica și Școala” din Arad, „Drapelul” din Lugoj, „Economia” din Caransebeș, „Erdély” și „Erdély Muzeum” din Cluj, „Ethographia” din Budapesta, „Foaia Diecesană” din Caransebeș, „Foaia Poporului” din Sibiu, „Földrajzi Közlemények” din Budapesta, „Gazeta de Daminec” din Șimleu, „Gazeta Transilvaniei” din Brașov, „Junimea Literară” din Cernăuț, „Letopis Matije srpske” din Neoplanta, „Luceafărul” din Sibiu, „Revista Economică” din Sibiu, „Revista Farmaciei” din București, „Századok” din Budapesta, „Telegraful Român” din Sibiu, „Történelmi Tár” din Budapesta, „Tribuna” din Arad, „Turul” din Budapesta și „Viitorul” din Cernăuț.

Museul Asociațiunii. În cursul anului trecut museul „Asociațiunii” s'a îmbogățit cu o moară model, lucrată de țăranul Ioan Colțea din Șona, cu porturi, cămeși, covoare, icoane, căni și lemnării, adunate de dl Octavian C. Tăslăuanu, din ținutul Giurgeului (comit. Ciuc) și comuna Veza, lângă Blej, cu un pieptar din Sebeș, o icoană veche și o cruce din biserică din Cioara, o icoană veche din biserică din Petrifalău și o cruce din mănăstirea Cioara (România), parte dăruite, parte adunate de dl custode al museului. Doamna Aurelia Vulcan a dăruit manuscrisele, corespondența și coronele jubulare ale regretatului publicist I. Vulcan. Pe urmă s'au dăruit mai multe fotografii, monete, portrete și o diplomă de pe vremea lui G. Rákoczi (din partea dlui V. Cetățian), iar decedata Persida Domaneanț din Lugoj a lăsat museului costumul seu bănățenesc premiat cu ocazia adunării generale a „Asociațiunii” din Baile-Herculane.

Înzestrarea museului „Asociațiunii” înaintea cu greu în lipsa mijloacelor materiale. Sperăm însă, că aranjându-se expoziții etnografice din prilejul adunărilor generale, cum s'a făcut la Șimleu, vom reuși să câștigăm o parte din obiecte pentru museul „Asociațiunii”.

Sedințele comitetului central. Dela ultima adunare generală comitetul central a ținut 12 sedințe, în cari a rezolvat toate chestiunile curente, cari în înțelesul statutelor și regulamentelor „Asociațiunii” cad în sarcina lui. A executat hotărârile ultimei adunări generale și anume: în ce privește adunarea și publicarea datelor statistice referitoare la starea culturală economică și materială a poporului român din Ungaria, a decis să se deie secretariatului spre studiere și executare, care după cum se poate vedea din raportul secretarului administrativ către comitetul central despre activitatea despărțământelor în cursul anului 1907 a început lucrarea cu adunarea datelor privitoare la reuniunile noastre. În chestiunea aprobării statutelor „Reuniunii române de muzică din Beiuș” din partea ministerului de interne a emis o comisiune de juriști, care a propus comitetului central, iar acesta a decis, să nu se mai înainteze o remonstrare guvernului în această chestiune. În ce privește colecta pentru zidirea unui internat de băieți în Sibiu, ministerul a cerut planul amănunțit de organizare al internatului și regulamentul disciplinar, cari i-s'au înaintat. Răspunsul ministerului nu s'a primit încă. Din regulamentul casei introdus la 1 Ianuarie 1903 s'a modificat partea ultimă a §. 1, zicându-se în loc de... „iar efectele care a deposit liber” etc. — „iar celelalte valori (afară de acții) ca deposit liber” etc. Această modificare s'a făcut pentru înlăturarea manipulațiunii, a evidenții și a ținerii în bună ordine a acțiunilor, cari acum se păstrează în cassa wertheimiană a „Asociațiunii”.

Propuneri. În urma celor înscrise până acum, comitetul central își ia voia a propune onor. adunări generale să binevoiască:

- a lua act de cuprinsul raportului general al comitetului central;
- a da expresie durerii pentru pierderea membrilor decedați în anul din urmă;
- a aproba darea de seamă despre gestiunea financiară a anului 1907 și a da comitetului absolutului pentru această gestiune;
- a aproba proiectul de buget pentru anul 1909;

e) să aproabe modificarea făcută la regulamentul casei §. 1.

Sibiu, din sedința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în 20 Iulie 1908.

Iosif St. Șuluțu
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu
secretar.

„Asociațiunea” la Boian.

— 19 August n.

Sosind mult așteptata zi de 9 Aug. n., ne-am unit din loc și noi cei de pe Țarnava-mică și am alergat cu toții, mănăți de dorul ferbinte de înaintare în cele culturale și economice, la adunarea despărțământului Dicio-Sân-Mărtin al „Asociațiunii”, convocată în frunța comună Boian. Deși timpul nu era frumos, căci încă de dimineață începând o ploaie lină își cernea picurii binefăcători, totuși trăsurile seseau cu răspândirii luminei și lumea se aduna din toate părțile ca să le esculte învățăturile și povețele lor părintești.

Cu toții ne îndreptăm spre o colină înaltă, de pe creasta căreia falnic strălucete „Sionul”, noua biserică, care este fala și dovada vie despre hărnicia și dragostea de cele sfinte a credincioșilor din Boian. Ajunși în biserică, zelesul prezident al despărțământului, dl. avocat Simion Căluș, în fața unui număr public prin frumoase cuvinte deschide adunarea arătând țânta ce o urmărește „Asociațiunea” noastră, care nu poate să fie alta decât înaintarea țăranului nostru, atât pe terenul cultural, cât și pe cel economic. În absența secretarului despărțământului dl. Ioan Duma, student în litere, ceteste raportul comitetului, din care însă cu durere nu putem vedea aproape nici o activitate a comitetului. Multe se promisese la adunarea despărțământului din anul trecut ținută la Basna. însă toate numai promisiuni au rămas. Uimează raportul casarului, cetit de casarul despărțământului, dl. Laurențiu Pascu, protopop gr. cat. în D.-S.-Mărtin. Se aleg apoi 3 comisiuni pentru cenzurarea rapoartelor. Poporul plătisit și obosit de ascultarea atâtor rapoarte, din cari el nu multe a putut să înțeleagă, începuse a se depărta, când dl. Radeș, harnicul conducător al agenturii „Albina” din D.-S.-Mărtin, începe într'un graiu limpede și ușor prelegerea despre însemnătatea și folosul împrumuturilor. A fost cu interes ascultat de cei rămași și viu aplaudat. Urmează disertațiunea talentatului student în litere I. Duma despre alcoolism și urmările rele ale acestuia. Ca fiu al acestei comune, din părinți țărani și ca bun manuitor al condeiului, a știut să-și țese povestirea în o limbă ușoară, cu cuvinte simple, pe înțelesul tuturor, scoase din dialectul nostru țărnăvean. Nu au lipsit nici florile de pe această țasătură, ca:

Du-mă Doamne și mă pune
Unde-i vinarsu de prune
Du-mă Doamne și mă lasă
Unde-i vinarsu pe masă.

pe care și copiii o știu cânta, precum nici frumoasele exemple scoase din trecutul neamului, prin cari a stăruit interesul și dragostea de a fi ascultat cu cea mai mare atențiune până în sfârșit, când poporul a erupt în nesfârșite „să trăiască”. S'a declarat și poezia „Oltul”, de O. Goga, de către studentul de liceu I. Scumpu, care a fost viu aplaudat. Pe urmă prezidentul declară programul zilei de încheiat și totodată mulțămeste poporului pentru dragostea ce a arătat-o și buna primire ce a făcut-o comitetului. În numele poporului răspunde bătrânul de zile, dar tânăr în simțiri, părintele Crișan, mulțămind comitetului pentru că nu a pregetat a alerga în mijlocul lor, desvâlnind și aici steagul culturale și înfrățirii românești, în jurul căruia trebuie să se grupeze toți cari simțesc că le curge în vine sângele străbunilor Români. După închiderea sedinței se împartesc între popor mai multe broșuri dăruite din partea comitetului central din Sibiu.

Timpul era înaintat, când am părăsit locul de adunare. Membrii comitetului se intrunesc la masa ospitală a părintelui Crișan, iar tineretul se împrăștie pe la quartire, ca să se pregătească la petrecerea cu joc ce era fixată pe 8 ore. Sara începuse se învălăse satul în vâlul seu cenușiu, când taraful de lăutari, postat înaintea școlii, în care era pregătită sala de dans, dă signalul de începere a jocului prin o săltătoare „Ardeleană”. Grupuri grupuri veneau spre școala frumoasele fice ale Țarnavelor, îmbujorate de accentele vioace ale muzicii.

Lume s'a adunat pe neașteptate, încât sala școlii abia a putut să mai cuprindă. Între multele toalete de toate culorile s'a putut vedea ici-colo și câte un costum din frumosul nostru port național. Cel mai frumos costum lucrat cu multă

istețime a fost al frumoasei și simpaticei dsoare Leontina Costea (Boziaș), care reprezenta adevăratul nostru port de pe Țarnava-mică. În costum săliștenesc a fost dsoara Mărioara Bratu (Sănbenedic) și au mai fost și alte costume de pe Olt (România).

Jocul a decurs vesel, până în revărsatul zorilor, când soarele ne-a trimis pe razele sale aurii salutul de dimineață. Atunci toți s'au întors deplin mulțămiți la ale lor. Ne-am strâns mâna și ne-am zis: „Cu bine la anul!” Petru Medieșan.

Din Brad.

Darea de seamă a deputatului V. Dămian.

— 19 August 1908.

Suntem în piața de bucate a Bradului, cam vre-o 3600 alegători din cercul electoral al Băii-de-Criș. Dela orele 9 dimineată până la orele 2 și jum. d. a. au tot sosit alegători din cele vre-o 60 comune românești, cari formează cercul electoral. A făcut o impresiune bună înjurarea, că preoții și învățătorii erau în mijlocul alegătorilor. Venit-au și dintre inteligența din împrejurime destui. Cei din Brad erau prezenți toți, câți nu sunt duși la băi. Au luat parte câțiva și dintre Maghiarii din Brad și Baia-de-Criș.

E zi de sărbătoare. Schimbarea la față a Mântuitorului Isus Christos. Oamenii au fost liberi de lucru și au profitat de ocaziune spre a veni la Brad la adunarea populară, ca se asculte darea de seamă a deputatului cercual, dnul Vasile Dămian.

La orele 11 se finește serviciul divin în biserică gr. or. din Brad, la care au celebrat protopresbiterul tractual, însoțit de preoții: Albu și Rimbaș. Public nu prea mult la biserică, puteau fi și mai mulți, dar lumea era curioasă să vadă cine vine la adunare.

La orele 11 și jum. dimineată deputatul cercului, împreună cu deputatul Boroșineului, Dr. Ioan Suciu, să prezintă însoțit de alți inteligenți în mijlocul adunării.

Ocupă loc pe un podiu de scânduri improvizat, altcum destul de strâmt.

În jurul unei mese ocupă loc cei 2 deputați, subpreședintele cercului, notarul și subnotarul cercului notarial Brad, veniți din oficiu, un oficer de gendarmerie și câțiva fruntași inteligenți. În fața podiului stau sutele de alegători, cari în continuu se înmulțesc până la încheierea adunării.

În fața podiului îndesat lângă perețele unei case țin garda vre-o 45 femei din Brad și jur, îmbrăcate toate în costum săliștenesc. Ele țin cordonul. Damele ocupă loc parte pe scaune, mai multe în picioare, între podiu și între cordonul a-trăgător, iar alegătorii amestecați ici-colo și cu femei, formează un semicerc tot mai larg către periferia pieții de bucate.

E liniște ca în mormânt, numai pașii lini ai celor ce mai sosesc ne atrag atențiunea.

La orele 11 și jum. se deschide adunarea prin încredințatul clubului național, Dr. I. Papp, avocat în Brad. Se aleg notari ai adunării advocații Dr. Nerva Oncu și Dr. V. Nemeș din Baia-de-Criș, cari iși ocupă locul la masă pe podiu.

Prezidentul adunării Dr. I. Papp ține o vorbire avântată și propune a se trimite Maiestății Sale Regelui la Ischl o telegramă, prin care adunarea își exprimă omajul și neclintita credință față de Maiestatea Sa. Propunerea s'a primit pe lângă strigări de „să trăiască Împăratul”. Textul românește cetit, s'a expedat în traducere maghiară la locul destinat.

La orele 12 și trei pătrare începe a vorbi deputatul cercului Vasile Dămian cu voce înaltă, care abia străbate însă până la periferia cercului de alegători. Dănsul își exprimă bucuria, că să vede în fața alegătorilor sei iubiți în număr așa de mare. Ne vorbește de jugul solăviei din patria noastră, de ivirea razelor de libertate, egalitate și frățietate, de fazele urmate după 1848, de decadența în care a ajuns parlamentarismul la noi, de când partidul coalitionist e la putere. Spune cum poporul a fost și este amăgit de casta conducătoare.

Ne vorbește de lupta partidului naționalităților — și în specie de lupta deputaților români — la proiectele de lege ce s'au desbătut în cei doi ani și 1/2 ai ciclului dietal. Insistă asupra legii școlare prezentate de Apponyi, care așa dupăcum e primită, e dezastruoasă pentru naționalități și — ar trebui revidată.

Vorbește despre legea în privința dării, a învățământului gratuit, legea despre fiertul de vinars. Deputații naționali și-au făcut datoria cu cinste — dar durere, în împrejurările de acum prea puțin s'a

făcut pentru popor, și totul numai pentru clasa oligarhică conducătoare. O îndreptare spre bine a treburilor țării e de așteptat, la cas când și la noi va fi introdus sufragiul universal nefalsificat, just și secret. Mulțamește alegătorilor pentru încrederea pusă în înfrânsul și promite ași face datoria și pe viitoriu. Alegătorii-l aclamează viu.

La orele 1½ notarul Dr. V. Nemeș propune a se exprima deplină încredere deputatului cercual — precum și întreg clubului deputaților români. Propunerea se primește pe lângă urale de: „să trăiască.”

Incepe a vorbi deputatul Boroșineului, Dr. Ioan Suciu. E ascultat cu plăcere. Vorbește 3 pătrare de oră. E deplin înțele de popor, căci îi vorbește în graiul lui și în pilde. Ne spune de trecutul nostru trist, cum am luptat veacuri de rândul pentru patrie, cum de multe ori prin slăbiciunea noastră și prin neînțelegere ni s'au răpit multe drepturi. Arată starea deplorabilă în care am ajuns.

Fiii noștri, brațele noastre cele mai vigoroase, în loc de a-și lucra pământul agonisit de strămoși iau drumul Americii, ca să-și poată câștiga un codru de pâine, ear aici acasă alții se ingrașă pe plaiurile pentru cari noi am luptat. Numai organizându-ne în comună, în cercuri, numai fiind un omăr la umăr vom putea elupta drepturile, ce ne compet, ca unui popor moștean aici din moși strămoși.

Noi cerem drepturi pentru poporul românesc asuprit, precum și pentru celelalte popoare din patrie, căci poporul fără deosebire de limbă e încărcat cu tot felul de sarcini și nu are nici un rol în afacerile țării, pe cât timp domnește sistemul electoral de azi. Ne vom alia cu socialiștii și cu oricare partid ce se va lupta, pentru a se da cele mai estinse drepturi poporului.

Vorbește despre votul universal, așa după cum se zvonește, și contra căruia vom lupta din toate puterile, ca să nu devină lege.

Când primejdia va fi aproape, vom aduna masele poporului și ne vom sfătui cum împreună să luptăm până la ultima picătură. Oratorul își încheie vorbirea între vii aclamări, și e felicitat cu dragoste.

Preotul din Brad Petru Rimbaș în câteva cuvinte calde iși recomandă propunerea, că adunarea populară prezintă se facă o adresă către dieta țării, prin care să-și exprime dorința, că votul universal cât mai iute să fie înarticulat în lege, just, nefalsificat și secret, cercurile să fie just arondate, eară cu prezentarea adresei să se încredințeze deputatul cercului Vasile Damian.

Adunarea primește propunerea făcută, însărcinând biroul adunării a face și preda adresa deputatului Vasile Damian spre a o înainta la timpul său dietei.

Prezidentul adunării mulțamește acum alegătorilor pentru purtarea lor serioasă și deamă, care a făcut superfluă, ca în totdeauna, concentrarea jendarmieriei și declară adunarea de închisă.

Publicul se depărtă în perfectă liniște. Nu s'a văzut un singur cm beat ori amețit.

La ¼ la 2 d. a. finindu-se adunarea o parte mare din inteligență s'a intrunit la masa ospitală a deputatului, unde nu au lipsit nici toastele și veselie și a luat avântul său. S'au expedat 3 telegrame de felicitare și aderință, prezidentului G. Pop de Băsești, apoi dlui Dr. Mihail prezidentul clubului dietal al naționalităților, și iubitelui Dr. Al. Vaida-Voevod.

Eremitul.

Din despărț. „Asociațiunei”.

Convocare.

Despărțământul „Solnoc-Dobăca” al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român își va ținea adunarea generală în Dej la 30 August n. 1908 după amiazi la 2½ oare, în sala cea mare a casei comitatului.

Program:

1. Deschiderea adunării prin președintele despărțământului. 2. Raportul comitetului. 3. Alegerea alor 2 comisii: a) pentru cenzurarea raportului, b) pentru înscrierea de membrii și încasarea taxelor. 4. Disertațiune. 5. Raportul comisiunilor. 6. Eventuale propuneri. 7. Alegerea comisiei de verificare. 8. Închiderea adunării.

Din ședința comitetului ținută în Dej la 17 August 1908.

Dr. Teodor Mihail
direct. desp.

Dr. Liviu Micșă
secretar.

NOUȚĂȚI.

Maiestatea Sa va veni pe la începutul lui Septemvrie la Budapesta, de unde va merge la Gödöllő iar la 15 Septemvrie merge la manevrele cele mari din jurul Vespriului, apoi vine iarăși îndărăt la Budapesta, unde stă până după întrunirea delegațiunilor. Pe la începutul lui Octomvrie Maiestatea Sa pleacă la Viena.

O decorație nouă. Maiestatea Sa Impăratul și Regele nostru a înființat o nouă decorație, din prilejul jubileului de 60 de ani de domnie. Se numește *Crucea militară jubilară*. Se va împărți la 2 Decemvrie 1908, ziua suirei pe tron, tuturor oficerilor activi și pensionați, precum și funcționarilor civili. Maiestatea Sa a dăruit apoi prin ordin separat prealalt crucea militară jubilară tuturor luptătorilor, cari au luat parte la expediția italiană din 1848, sub comanda lui Radetzky, fără considerare la rang.

Decorat. Domnul protopresbiter militar **Pavel Boldea** a fost decorat din partea Maiestății Sale cu ordinul Francisc Iosif.

Fondul de teatru. Averea societății pentru fond de teatru român face cu ziua 30 Iunie 1908 în bani și efecte 434,318 coroane și 84 flieri. Față de anul premergător a crescut cu aproape 25 mii coroane.

Hymen. **Iulia Neagoe** și **Constantin Dimian**, anunță căsătoria lor pe ziua de 24 August (6 Septemvrie) 1908 în Petrovasela, comitatul Torontalului.

— Domnul **Aurel Cigarean**, cassar la banca „Astra” din Sasca-montană, s'a logodit cu dăoara **Aurelia Bardosy**, fiica dlui **Iulu Bardosy**, inspector reg. de școale în penziune, domiciliat în Sibiu.

Amnestie. Din prilejul zilei nașterii Maiestății Sale au fost grațiați toți cei judecați pentru crima de lea meșestate, apoi cei pedepsiți cu câte mai puțin de 2 săptămâni închisoare, ori 150 cor. amendă în bani, dacă mai nainte n'au fost pedepsiți, iar nominal au fost amnestiați 752 de întemnițați, cari și-au împlinit trei părți ori jumătate din pedeapsă și au avut purtare bună în temniță. Firește, că în Austria, nu la noi!

„**Apostolul**” se întitulează o foaie nouă, care apare în America, „*pentru înălțarea inimii și luminarea minții*”. Proprietar și redactor e preotul **Trandafir Scorobățiu**. Numărul prim primit la redacție aduce portretul I. P. Sfinției Sale, Arhiepiscopul și Metropolitul **Ioan Meșianu**, și are cuprinsul următor: Întăile vorbe. Biserica luptătoare. I. P. S. Sa Părintele **Ioan Meșianu** (date biografice). Cale nouă. Viața, moartea și iubirea O epocă nouă în biserica catolică din America. Parohia din Martins Ferry, O. Din cântarea României. Imnul unirei. Planuri de îmbunătățire. Diferite. Li dorim prosperare!

La a 18-a expoziție de vite de prăsilă, ce o va aranja comitetul central al „Reuniunei române agricole sibiene” în comuna Șura-mare, Duminecă în 6 Septemvrie n. c. comisiunea economică a comitatului Sibiu va fi reprezentată prin primpretorul cercului Sibiu, dl **Ludovic Fabritius**. Programul detaliat se va publica în curând.

La fondul Victor și Eugenia Tordășan pentru înzestrarea fetelor sărace, au mai dăruit: **Ambrosiu Bărsan**, senator magist. (Hațeg) 1 cor.; stud. **Aurel Chețan** (Bobohalma) 50 bani; parohul **Ioan Zichil** din Valea mare și fiii săi **Aurel**, pedagog (Sibiu), **Ioanichie**, stud. gim. (Brașov), în total 1 cor. 20 bani.

Al 132-lea! Cassariatul „Reuniunei române de înmormântare din Sibiu” a solvit ajutorul statutar după răposatul membru **Ludovic Molnar**, impieg. de poștă din Racovița.

Acesta este al 132-lea cas de moarte în sinul Reuniunei române de înmormântare sibiene.

Alegere de episcop reformat. Adunându-se voturile date, s'a constatat, că pentru demnitatea de episcop reformat maghiar în Dobrișin, în locul decedatului **Kiss Aron**, au primit voturi următorii candidați: **Dicsőfi** 231 voturi, **Erőss** 227 voturi, **Balthazár** 184 voturi și **Dávidházy** 116 voturi. Se va face în Septemvrie alegere nouă, între cei doi primi, cari au întrunit voturile mai multe.

Pentru tuberculoși. Impăratul Wilhelm al Germaniei a donat din caseta privată a sa suma de 100,000 mărei pentru fundațiunea menită să impedeze lățirea tuberculozei și să o vindece.

Rectificare. În foișoara din numerii 83, 85 și 86 ai ziarului nostru s'au străcurat unele greșeli de tipar, pe cari le îndreptăm dupăcum urmează: Numărul 83, coloana 2 șirul 2 din jos în sus, în loc de „*vednicească*” să se cetească „*vecinească*”. Coloana a 3 a, șirul 5 din jos în sus, în loc de „*sat*” este a se ceta „*stat*”. Numărul 85, coloana 2 șirul 14 din sus în jos în loc de 84 fl. să se pună 48 fl., iar în coloana a treia șirul 8 din jos în sus, în loc de „*sună*” „*sumă*”. Numărul 86, coloana 4 șirul 1 din sus în jos, în loc de „*deacă*” să se pună „*dacă*” și pe pagina a doua, coloana 3 șirul 3, în loc de „*Cincur*” „*Cincur*”.

Proces pentru vătămare de onoare. Domnul **Samuil Pop**, funcționar la oficial de dare din Sibiu, ceruse concediu, pe baza unui atestat medical. Șeful oficiului de dare, domnul **Romkay Nándor**, a denegat însă acordarea concediului, declarând că dl **Pop** e *simulant și mincinos*, și că a *sedus* medicii să i dea atestatul pe care-l are. Domnul **Pop** i-a intentat proces pentru vătămare de onoare, iar judecătoria a condamnat **Vineri**, în 21 August, pe domnul **Romkay** la o amendă în bani în sumă de zece coroane, la purtarea speselor de proces și la publicarea sentinței pe spesele sale în ziarul german din Sibiu. Condamnatul a anunțat apel.

Viață socială.

Teatru în Avrigh. Tinerimea română din Avrigh invită la producțiunea teatrală ce se va aranja în 15/28 August (la sf. Marie) 1908 în sala hotelului comunal din loc. Pe calea aceasta sunt invitați și cei ce n'au primit invitare. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare locul I. 1 cor. 40 fl., locul II. 1 cor., locul III. 50 flieri. Venitul curat e destinat spre scopuri filantropice. Suprasolviri se primesc cu mulțamită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Teatru în Zlagna. Tinerimea română din Zlagna invită la producțiunea teatrală împreună cu dans ce se va ținea Duminecă, în 30 August st. n. 1908 în pavilionul hotelului comunal. Inceputul la orele 8 seara. Venitul curat e destinat în favorul bisericii gr. or. rom. din loc. Suprasolviri se primesc cu mulțamită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Petrecere în Sebeșul-săsesc. Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș și jur „*Andreiana*” invită la petrecerea cu joc care va avea loc la Sfântă Marie (15/28 August c.) în pavilionul de vară la hotelul „*La leul de aur*”. Prețul de intrare de persoană 1 cor., de familie de 3 membri 2 cor. 40 flieri. Inceputul la orele 8 seara. Venitul curat este destinat pentru fondul văduvelor și orfanilor din Sebeș și jur. Oferte marimonioase se primesc cu mulțamită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Concert în Dej. În 30 August n. se aranjează concert cu petrecere de joc în Dej, unde tot în ziua aceea se ține și adunarea generală a despărțământului Solnoc-Dobăca a „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român”. Inceputul concertului la 8 ore sara. La concert va coopera dăoara **Lucia Murășan** și domni **Iacob Murășan** cu V. Șerban, apoi corul teologilor din Gherla.

Anunț.

Cursurile „*Școalei pentru economia și industria de casă*”, susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, se încep la 15 Septemvrie n. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucatelor, conservarea poamelor și legumelor, spălătul și călătul rufelor, confecționarea rufelor etc. (instrucțiunea dna **Iulia Dancăș**); b) învățământ teoretic: economia de casă, contabilitatea etc. Instrucțiunea secțiunii industriale cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut, (instrucțiunea dăoarele **Al. Țieranu** și **Virg. Podoaba**).

Informațiuni se pot primi dela

Comitetul „*Reuniunii femeilor române din Sibiu*.”

Dela direcțiunea școalei comerciale superioare gr.-or. române din Brașov.

Aviz pentru anul viitor.

Anul școlar 1908/1909 se va începe la 1-a Septemvrie v. 1908. Înscrierile se fac de direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septemvrie v.

Pentru a se împiedeca o aglomerare prea mare de elevi în clasa I-a comercială și a se putea face o selecțiune mai bună a lor, conferința a adus următoarea hotărâre:

1. Prenotările pentru înscriere în clasa I. comercială să se facă în fiecare an prin adresă în scris până în 15 August st. v. la direcțiune.

2. Lista celor prenotați să se pertracteze în conferința de începere a anului școlar, în care se va decide eventuala primire sau respingere.

3. Sub nici o împrejurare să nu se primească în clasa I. comercială un număr mai mare de elevi decât cel admis de regulament, adică 40 de elevi, și numai în cazuri de tot excepționale numărul de 45.

4. Cei neinsinuați până la termenul fixat în punctul prim, precum și cei-ce nu vor prezenta la însinuare atestatele cuvenite, pot fi primiți la școală numai în cazuri de tot excepționale.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscrierea tuturor se cere atestat școlar și atestat de botez.

Examenale supletorii și de emendare se vor ține în 1 și 2 Septemvrie v. Cei ce vor întârzia, atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenale de privațiști și maturitate de corigență oral se vor ține în 6 Septemvrie v. Aceștia au însă a se însinua în persoană la direcțiune cel mult până în 1-a Septemvrie v. Privatiștii au a plăti la direcțiune taxele pe un an școlar cu 7½ coroane, și taxa de examen de 80 coroane, deja la însinuare pentru examen.

Taxa de primire e 8 coroane, didactru 60 coroane și alte taxe 6 coroane, și trebuiesc plătite la înscriere cel puțin jumătate, iară până în Februarie restul. Elevii, cari nu-și vor achita la timp taxele, vor fi opriți dela cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni streine decât cea română gr.-catolică plătesc didactru dublu.

Fie care elev va mai plăti pe seama fondului de penziune al profesorilor încă o taxă de 10 coroane, o taxă edilă de 20 K. pentru zidirea școalei, iară pentru excursiuni școlare și alte trebuințe suma de 6 coroane.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile și recvizitele necesare, nouă și în bună stare, deoarece legile școlare opresc traficul de cărți și recvizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alături cu numele elevului.

Chipiul și uniforma proprie a școalei comerciale se recomandă a se procura deja în prima lună de școală și se impune în mod obligatoriu tuturor elevilor din școala comercială. Forma și coloarea se pot afla dela direcțiune. Pentru orice informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlarilor să se adreseze la direcțiune.

Direcțiunea.

Oficială.

Preoții, cari nu și-au ridicat încă întregirea dotației dela stat pe sem. II. 1908, sunt poftiți a trimite fără amânare chitanțele oficiului cassei arhidiecezane.

Ca să se combată cu energie mortalitatea copiilor,

este neapărat de trebuință a înlătura cu totul laptele proaspet de vaci, periculos în caldela luni ale verii, și a-l înlocui cu un nutremânt care se mistuie mai ușor și care rămâne totdeauna neschimbat și nu împedecă mistuirea. Acestor recerinte corespunde mai bine

Făina lactată Nestlé,

probată de mult, care numai fiartă cu apă, dă o hrană perfectă pentru copii, care împedecă vărsarea și diarea și depărtează deranjări de mistuire deja existente.

Nr. 9420 Școl. [241] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din comuna **Hodac**, protopresbiteratul Reghinului, în senzul ordinului conz. dto 8 August a. c. Nr. 9420 Școl. să scrie concurs din oficiu. Cererile sunt a să trimită la oficiul protopresbiteratului până inclusiv **26 August v. a. c.** Emolumentele sunt cele uzuale. Cuincuenalele să compute de la ziua înțrării în oficiu.

Sibiu, din ședința cons. arh. ca senat școlar, ținută la 8 August v. 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 132/908. [239] 1—3

Concurs repetiț.

Pentru întregirea postului al IV-lea de învățător la școala confesională din **Ludoșul mare**, tractul Mercurei, să scrie concurs nou cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” conform concluderii comitetului parohial din 4 August.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 coroane din cassa bisericeii cu adăusul ca după ocuparea definitivă a postului să va cere întregirea dela stat conform art. de lege XXVII din 1907. Cuincuenalele pentru serviciul din alte comune nu-i compet.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și aștearnă suplicile lor concursuale instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul sus indicat, recercându-se a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în comună cu prealabila înștiințare a protopresbiterului. Preferiți sunt cântăreții și pentru cazul că vor forma un cor, vor primi o remunerație deosebită.

Ludoșul mare, în 4 August 1908.

I. Cosma **I. Oltean**
prez. notar.

Nr. 684/909. Cu consensul meu.

Avr. S. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 728/1908. [242] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala populară gr.-ort. română din comuna **Iacobeni**, protopresbiteratul Agnitei, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Tel. Rom.” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar anual 600 cor. și anume 340 cor. din repartitie dela popor, lemnele necesare pentru foc compute în 60 cor. și 200 cor. ajutor din fondul arhidiecezan.

2. Cuartir în natură constător din o odaie în edificiul școlii.

Cuincuenalele să vor compute numai după anii servii neîntrerupt la această școală după instituirea definitivă în oficiu.

Concurenții la acest post să-și aștearnă cererile instruite cu documentele prescise (Atestat de botez și de studii, absolutor pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări, de oare-ce alesul învățător va avea să cânte cu elevii la sf. liturgie și să instruiască tinerimea adultă în timpul satoric de comitetul parohial. Agnita, 8 August 1908.

Oficiul protopresbiterat.

Ioachim Muntean
protopresbiterat.

Nr. 226/1908. [233] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători la școalele confes. gr.-ort. române din comunele mai jos însemnate, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Lelese** cu filia **Sohodol**, cu salar anual deocamdată de 600 cor. — până la 1 Iulie 1910 când se va întregi la suma de 1000 cor. — solvibil din darea de cult bisericească, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

2. **Nădăștia-superioară**, salar 600 cor. solvibil, — până la regularizarea după lege a salarului, — din darea cultului bisericesc, cuartir liber și lemne pentru foc.

Învățătorul instituit la unul din aceste posturi va avea să propună religia, să țină școală de repetiție, să conducă în Dumineci și sârbători școlarii la biserică și să cânte cu ei răspunsurile liturgiei.

Cuincuenalele li se compute numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt la aceste școale.

Concurenții au a-și așterne cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul sus indicat, îndatorăți fiind a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică din comuna respectivă spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Hunedoara, la 30 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-ort. al Hunedoarei în conțelegere cu comitetele parohiale.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 9044 Școl. [230] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele: 1. **Cănel**, 2. **Mihăleni**, 3. **Prihodite-Tătărești** și 4. **Rovina**, aflătoare în protopresbiteratul Zarandului, să scrie concurs pe lângă emolumentele uzuale. Cererile de concurs au să fie înaintate la oficiul protopresbiteratului până inclusiv **15 August v. a. c.** Cuincuenalele să vor compute după anii de serviciu începând cu ziua introducerii în oficiu.

Sibiu, din șed. cons. arh. ca senat școlar, ținută la 31 Iulie 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 9093 Școl. [231] 2—3

Concurs.

În conformitate cu decizul consistorial dto 31 Iulie a. c. Nr. 9093 Școl. pentru întregirea postului învățătoresc din comuna bis. **Oarda de sus**, protopresbiteratul Sebeșului, să scrie concurs pe lângă emolumentele uzuale. Cererile de concurs au să fie înaintate la oficiul protopresbiteratului până inclusiv **15 August v. a. c.** Cuincuenalele se compute după anii de serviciu începând cu ziua introducerii în oficiu.

Sibiu, la 31 Iulie 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 556/908. [229] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățătoarești în comunele mai jos însemnate, să publică concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” și anume:

a) În tractul Dobrei:

1. **Bătrâna**, salar 600 cor., cuartir și lemne.

2. **Rădulești**, salar 600 cor., cuartir și lemne.

3. **Lăpugiu inferior** și filia **Ohaba**, post de învățător ambulant, salar 600 cor., cuartir și lemne.

b) În tractul Devei:

1. **Leșnic**, salar 600 cor., cuartir și lemne, și

2. **Sântohalm**, salar 600 cor., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi să înainteze cererile concursuale provăzute cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis.

Cei aleși vor avea să instruiască și elevii din școala de repetiție, și să cânte în biserică.

Dobra, la 28 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-ort. român al tractelor Dobra și Deva, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Ioșif Morariu
protop. și adm. protop.

Ad Nr. pp. 1012/908. [228] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele confesionale din comunele: **Bărai**, **Bedeciu**, **Bontida**, **Călatamare**, **Calățele**, **Calian**, **Cojocna**, **Finciu**, **Gherofidingău**, **Giurcuța**, **Manăsturlom**, **Manăsturlug**, **Mociu** și **Muntele rece**, prin aceasta să scrie concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele pentru fiecare post sunt: 600 cor. salar din repartitie dela popor, cuartir liber în edificiul școlii, grădina de legumi și lemne de foc.

Concurenții au a-și așterne în termenul sus indicat subsemnatului oficiu suplicile instruite în sensul normelor în vigoare

și a să prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, având aleși a instrui atât pe elevii de toate zilele cât și pe cei de repetiție în cântările bisericești liturgice și a cânta cu ei în cor în zile de Dumineci și sârbători.

Cluj, la 28 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat rom. gr.-ort. al Clujului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tuliu Roșescu
protopresb.

Nr. 225/908. [238] 2—3

Concurs.

Se esorie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea următoarelor posturi de paroh din protopresbiteratul Hunedoarei, și anume:

1. **Baia lui Craiu** cu crângurile **Curpeni**, **Paroasa** și cu filiile **Cernișoara-Florese**, **Toplița** și **Vălar**.

2. **Dobâca**, cu filiile **Hasden** și **Gales**.

3. **Josani**, cu filia **Pestîșul-mic**.

4. **Ruda**, cu filiile **Plop** și **Poenița-Voini**.

Emolumentele împreunate cu posturile de paroh din aceste parohii de cl. III. sunt cele fasonate în coala B pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Competenții la vreunul din aceste posturi să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare la subsemnatului oficiu protopresbiterat până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică din respectiva comună spre a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Hunedoara, la 30 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. ort. al Hunedoarei.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.**AVIZ.**

Subscrise aduc la cunoștința On. public, că la mine se află en gross și en detail vinurile cele mai bune și curate de masă, unde se capătă și cost bun, atât amează cât și cină, pe lângă prețuri moderate în și afară de casă. (240) 1—10

Rog sprjiunul On. public

Sofia Steiner
Hecht gasse Nr. 44.

Panorama originală a lumii.

(Filiala Pasagiului Berlinez).

Piața mare Numărul 9

lângă palatul lui Brukenenthal.

Intrare și privire în orice timp al zilei

dela 9 oare dimineața până la 1/2 10 seara.

De Luni în 24 August până Duminecă în 30 August 1908:

Călătorii în frumoasele regiuni alpine sovoyene
— cu o interesantă urcare a Montblancului —

Prețuri de intrare: Pentru oameni mari 40 b., copii, școlari și soldați 20 b., Blocuri cu 6 bilete cor. 180, Blocuri pentru școlari à 7 bilete cor. 1—, Mercuria și Sâmbăta până la 5 oare intrare cu 12 b. pentru copii și elevii tuturor institutelor. Bilete pentru societate 100 bucăți cor. 25—.

In fiecare săptămână altă serie.
Serile odată predate nu se repetază.

(235) 1—

APĂ MINERALĂ PHŌNIX
DIN BUZIĂS

Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

Ca apă de masă extraordinar de recreatoare.

Vindecă, împrospează. **Recomandată de medici.**

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburile de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, precum și la catarale ale secrețiunei. — **Prospecte trimit la cerere administrația**

Direcțiunei băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdő.
(286) 76—100

Aviz!

La subscrisul comerciant din Săliște se primește un băiat român ca practicant.

Teodor Doboiu,

(232) 2—3

Manufactură și spițerie.

Var de vândut.

Cualitate foarte bună, quantum cât de mare și cu preț moderat la gara Aiud (Nagyenyed) dat pe vagon eventual trimis la gara cerută. A se adresa la

Vasile Hagea

(236) 2—4

în Muzsina u. p. Nagyenyed.

Școala de lucru

pentru cusut în alb în mod practic, pentru croitul hainelor, precum și pentru toate lucrurile de mână și broderie artistică, se începe ca în toți anii. D-șoarele se primesc în cost și cuartir. A se adresa la

Maria Lurz

(237) 2—3

Str. Măcelarilor Nr. 6.

Noua lege școlară

Articolul de lege XXVII din 1907 referitor la raporturile de drept ale școalelor nesuținute de stat și la competențele învățătorilor aplicați la aceste școale, precum și

Instrucțiunea

cu privire la esecutarea acestui articol de lege.

Traducere de:

Lazar Triteanu
referent școlar.

Să află de vânzare la

Librăria arhidiecezană în Sibiu

cu prețul de 1 cor. 20 b. plus 10 bani porto postal.